

Súd: Okresný súd Martin
Spisová značka: 6Csp/174/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5718205115
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Martin Bauer
ECLI: ECLI:SK:OSMT:2019:5718205115.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Martin sudcom Mgr. Martinom Bauerom v spore žalobcu: R Collectors s.r.o, IČO: 50 094 297, so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie 8/A, právne zastúpeného: Advokátska kancelária RELEVANS, s.r.o., IČO: 47 232 471, so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie 8/A, proti žalovanej: N. E., J.. XX.XX.XXXX, Y. G. L. XX/XXXX, S., zastúpená opatrovníkom: Z.Á. U., J.. XX.XX.XXXX, Y. G. L. XX/XXXX, S. o zaplatenie 400 € s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Súd žalobu **z a m i e t a**.

II. Žalovanej sa **n e p r i z n á v a** nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručenu súdu dňa 21.12.2018, na ústredný portál verejnej správy dňa 18.12.2018, sa žalobca voči žalovanej domáhal vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 400 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 400 € odo dňa doručenia žaloby žalovanému do zaplatenia a náhrady trov konania. Uviedol, že pohľadávku nadobudol na základe zmluvy o postúpení č. I/2017 z K.Y. G., a.s. Dňa 27.03.2014 uzatvoril jeho právny predchodca so žalovanou zmluvu o úvere č. 1440924960, na základe ktorej boli žalovanej poskytnuté peňažné prostriedky vo výške 2.000 €, ktoré boli vyčerpané v plnej výške. Žalovaná úver riadne a včas neplnila, v dôsledku čoho bol dňa 29.12.2014 vyhlásený úver za predčasne splatný. Po vyhlásení predčasnej splatnosti žalovaná uhradila len niekoľko splátok, ktoré sú uvedené v aktuálnom stave úveru. Posledná splátka bola vykonaná dňa 23.03.2018. Od uvedeného dňa nebola vykonaná žiadna ďalšia úhrada. Žalovaná sa zaviazala vrátiť dlh prostredníctvom mesačných splátok vo výške 65 €, vždy k 20. dňu v mesiaci, s dátum prvej splátky dňa 20.04.2014. Žalovaná vykonala úhrady v celkovej výške 1.600 €, ktoré boli započítané na istinu úveru. Z uvedených dôvodov žalobca podal na Okresný súd Martin žalobu, ktorá bola vedená pod sp.zn. 5Csp/123/2017. Dňa 12.09.2018 súd doručil žalobcovi znalecký posudok č. 124/2018, na základe ktorého sa žalobca dozvedel, že žalovaná nebola spôsobilá uzatvoriť zmluvu o úvere. Do tohto dňa predmetnou informáciou nedisponoval, a to ani v čase podpisu zmluvy. Žalobca nevedel, že žalovaná bola pozbavená spôsobilosti na právne úkony. Vzhľadom k uvedenému sa žalovaná bezdôvodne obohatila na úkor žalobcu o sumu 400 €.

2. Súd konal a rozhodol aj v neprítomnosti právneho zástupcu žalobcu, ktorý nepožiadal o odročenie súdneho pojednávania.

3. Súd vykonal dokazovanie výsluchom opatrovníka žalovanej a listinnými dôkazmi založenými v spise zistiť nasledovný skutkový stav:

4. Dňa 27.03.2014 uzatvoril právny predchodca žalobcu so žalovanou zmluvu o úvere - dobrá pôžička, na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý úver vo výške 2.000 €, ktorý sa žalovaná zaviazala splatiť v 60 mesačných splátkach vo výške 65 € s dátumom prvej splátky dňa 20.04.2014 so splatnosťou k 20. dňu v mesiaci. Úroková sadza bola dojednaná vo výške 29,90 % ročne a RPMN vo výške 34,36 % ročne. Priemerná RPMN činí 20,54 %.

5. Dňa 13.06.2017 bola medzi žalobcom ako postupníkom a K. G., a.s., IČO: 31 340 890, so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie 4 (ďalej len „právny predchodca žalobcu“) ako postupcom uzatvorená zmluva o postúpení pohľadávok č. I/2017, predmetom ktorej je záväzok postupcu postúpiť na postupníka pohľadávky špecifikované v prílohe č. 1, ktorá tvorí neoddeliteľnú súčasť tejto zmluvy a záväzok postupníka zaplatiť postupcovi za postúpenie pohľadávok odplatu. V zmysle článku 2. zmluvy sú pohľadávky vymedzené tak, že touto zmluvou postupuje postupca na postupníka dňom účinnosti zmluvy pohľadávky spolu s príslušenstvom špecifikované v prílohe č. 1, a to, čo do právneho dôvodu, osôb dlžníkov a výšky pohľadávok, ktorej istina a príslušenstvo sú vyčíslené ku dňu 08.06.2017. Pohľadávky sú postupované so všetkým príslušenstvom, právami, povinnosťami a zabezpečovacími prostriedkami s nimi spojenými. Príslušenstvom sú najmä úroky, úroky z omeškania, zmluvné alebo zákonné poplatky a iné peňažné nároky s pohľadávkami spojené ako i náklady spojené s ich uplatnením.

6. Listom zo dňa 19.06.2017 právny predchodca žalobcu oznámil žalovanej postúpenie pohľadávky na žalobcu vyplývajúcej zo zmluvy o úvere č. 1440924960 zo dňa 27.03.2014.

7. Výzvou zo dňa 29.12.2014 právny predchodca žalobcu vyzval žalovanú na úhradu dlžnej sumy vo výške 2.504,12 € v lehote 10 kalendárnych dní od doručenia výzvy. K vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru dlžná suma pozostávala z istiny vo výške 2.000 €, úroku vo výške 464,84 € a z poplatkov za opomienky vo výške 39,28 €.

8. Zo znaleckého posudku č. 124/2018 vypracovaného znalkyňou Mgr. Janou Bullovou v konaní 5Csp/123/2017 vedeného na Okresnom súde Martin vyplýva, že žalovaná v období január až jún 2014 nebola spôsobilá robiť právne úkony v zmysle nakladania s finančnými prostriedkami, disponovaní s účtami a finančnými prostriedkami na účtoch, nakladaní s hnutelným a nehnuteľným majetkom, uzatváraní úverových zmlúv, pôžičiek a iných zmlúv s právnickými a fyzickými osobami, ktoré by ju zaväzovali k majetkovým plneniam, brať na seba záväzky, byť ručiteľom iným osobám. V posudzovanom období bola schopnosť vyšetrovanej osoby v oblasti spoločenských, právnych i v majetkových vzťahoch výrazne obmedzená na podklade organického poškodenia mozgu. Významne bola znížená aj jej schopnosť posúdenia dlhodobějších konzekvencií konania, racionálneho zvažovania možných rizík konania. Konala nepremyslene pod vplyvom druhých osôb. Bola ľahko ovplyvniteľná a teda aj manipulovateľná. Jedná sa o organický psychosyndróm stredne ťažkého stupňa, ktorý je spôsobený disfunkciou mozgu po jeho poškodení hypoxiou, ale aj toxickým vplyvom alkoholu.

9. Súd mal preukázané, že Okresný súd Martin rozsudkom zo dňa 04.03.2015, č. k. 19Ps/5/2014-57, právoplatným a vykonateľným dňa 15.07.2015, pozbavil žalovanú spôsobilosti na právne úkony a ustanovil jej opatrovníka Z. U., J.. XX.XX.XXXX, ktorý je oprávnený a povinný nesvojprávnu zastupovať v konaní pred súdmi.

10. Písomným podaním zo dňa 10.06.2019 sa opatrovník žalovanej vyjadril k návrhu. Uviedol, že v čase poskytnutia úveru bola žalovaná zdravotne nespôsobilá na právne úkony. Bol dokázané, že menovaná nevedela posúdiť svoje konanie.

11. Elektronickým podaním zo dňa 11.07.2019 sa žalobca vyjadril k vyjadreniu žalovanej. Uviedol, že skutočnosť, že bola žalovaná pozbavená spôsobilosti na právne úkony nespôsobuje automaticky právo bezdôvodne prijať finančné prostriedky, ktoré odmieta vrátiť. Žalobca nepoznal psychický stav žalovanej a nemal vedomosť o tom, že bola pozbavená spôsobilosti na právne úkony. V čase uzatvorenia zmluvy, t. j. dňa 27.04.2014 žalobca ani nemal možnosť takouto informáciou disponovať. Žalovaná nárok nespochybnila.

12. Opatrovník žalovanej na pojednávaní uviedol, že dcéra zmluvu podpísala. V tom čase bývala sama s manželom. Žalobca volal, aby zaplatili. Uhradili len sumu 1.600 €.

13. Z pripojeného spisu Okresného súdu Martin sp. zn. 5Csp/123/2017 mal súd preukázané, že žalobca si z titulu zmluvy o úvere č. 1440924960 zo dňa 27.03.2014 uplatňoval voči žalovanej nárok na zaplatenie istiny vo výške 2.000 € spolu s dlžnými úrokmi vo výške 2.167,47 €, zmluvným úrokom vo výške 29,90 % ročne zo sumy 2.000 € od 01.06.2017 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 2.000 € od 01.06.2017 do zaplatenia, bankovými poplatkami vo výške 39,28 € a náhradu trov konania. Uznesením zo dňa 03.10.2018, č. k. 5Csp/123/2017-163, právoplatným dňa 28.11.2018, súd konanie zastavil a stranám nepriznal nárok na náhradu trov konania z dôvodu, že žalobca zobrať žalobu späť. Späťvzatie žaloby odôvodnil skutočnosťou, že podľa výsledkov dokazovania žalovaná nebola v čase uzavretia zmluvy spôsobilá na právne úkony.

14. Podľa § 489 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) Záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.

Podľa § 451 ods. 1, 2 OZ Kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 38 ods. 2 OZ Takisto je neplatný právny úkon osoby konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou.

Podľa § 54a OZ Premlčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy nemožno vymáhať a ani ho platne zabezpečiť; ustanovenie § 151j ods. 2 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/20190130>> tým nie je dotknuté. Zmeniť obsah premlčaného práva zo spotrebiteľskej zmluvy, nahraďiť ho novým právom alebo obnoviť jeho vymáhateľnosť možno len na základe právneho úkonu dlžníka, ktorý o premlčaní vedel.

Podľa § 100 ods. 1 OZ Právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/20190130>>). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 107 ods. 1, 2, 3 OZ Právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo. Ak sú účastníci neplatnej alebo zrušenej zmluvy povinní navzájom si vrátiť všetko, čo podľa nej dostali, prihliadne súd na námietku premlčania len vtedy, ak by aj druhý účastník mohol premlčanie namietat.

Podľa § 52 ods. 1 OZ spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 60 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) stranami sú žalobca a žalovaný.

15. Na základe vykonaného dokazovania súd žalobu zamietol z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu. Súdu bolo nesporne preukázané, že právny predchodca žalobcu a žalovaná uzatvorili zmluvu o úvere, na základe ktorej boli žalovanej poskytnuté finančné prostriedky vo výške 2.000 €. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalovaná konala v čase uzavretia zmluvy v duševnej poruche. Preto súd vyhodnotil, v súlade s ust. § 38 OZ, zmluvu o úvere - dobrá pôžička ako absolútne neplatný právny úkon. Jedná sa o neplatnosť právneho úkonu ex tunc, t.j. už od počiatku. Za bezdôvodné obohatenie sa považuje aj plnenie z neplatného právneho úkonu, kedy ide o plnenie na základe zmluvy, ktorá sa neskôr ukázala ako neplatná. Dôsledkom neplatnosti je povinnosť zmluvných strán navzájom si vrátiť všetko, čo nadobudli z (neplatnej) zmluvy. Vzájomnú povinnosť majú iba zmluvné strany. Žalobca svoju aktívnu vecnú legitímáciu na vydanie bezdôvodného obohatenia odvodzoval zo zmluvy o postúpení pohľadávok č. I/2017. Po preskúmaní zmluvy súd konštatuje, že na základe uvedenej zmluvy súd nemal preukázané, že žalobca od svojho právneho predchodcu nadobudol pohľadávku voči žalovanej z titulu zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie tak, ako sa domáhal v tomto spore. Žalobca je povinný dokázať predpoklady svojej aktívnej legitímácie. Nedostatok aktívnej vecnej legitímácie má vecný dopad na výsledok sporu v podobe zamietnutia žaloby. Pod vecnou legitímáciou, či už aktívnou alebo pasívnou sa vo všeobecnosti rozumie oprávnenie alebo povinnosť strán vyplývajúca z hmotného práva. Vecnú legitímáciu má ten komu svedčí stav z hmotného práva, teda ten, kto je nositeľom subjektívneho práva (aktívne vecne legitimovaný) alebo nositeľom subjektívnej povinnosti (pasívne vecne legitimovaný), o ktorých sa v spore rozhoduje. Súd môže žalobe vyhovieť len vtedy, ak žalobca žaluje osobu, ktorá je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti alebo on sám je nositeľom práva.

Ak sa to v konaní nedokáže, súd žalobu zamietne so záverom o nedostatku vecnej legitímácie bez ohľadu na prípadne zistenie, že nositeľom vecnej legitímácie je iný subjekt. V čase uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávok (13.06.2017) zmluva o úvere - dobrá pôžička neexistovala, nakoľko bola absolútne neplatným právnym úkonom ex tunc (§ 38 OZ). V zmluve o postúpení pohľadávok zmluvné strany výslovne špecifikovali právny dôvod postúpenia pohľadávky. V oznámení o postúpení právny predchodca žalobcu uviedol, že postúpil pohľadávku vyplývajúcu zo zmluvy o úvere č. 1440924960 zo dňa 27.03.2014. Absentuje dojednanie, že pohľadávka sa postupuje aj čo do právneho dôvodu bezdôvodného obohatenia. Rozhodujúcim pre vydanie bezdôvodného obohatenia je záväzkový vzťah, ktorý vzniká vždy len medzitým, kto sa obohatil a tým na koho úkor bolo obohatenie získané. Ak by aj súd pripustil, že žalobca je aktívne vecne legitimovaný na vydanie bezdôvodného obohatenia a teda došlo k postúpeniu pohľadávky zo zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie, súd konštatuje, že aj v takom prípade by došlo k zamietnutiu žaloby, a to z dôvodu premlčania nároku žalobcu. Dňa 05.12.2018 nadobudla účinnosť novela OZ, podľa ktorej premlčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy nemožno vymáhať v súdnom, exekučnom ani v rozhodcovskom konaní. Jedná sa o osobitnú úpravu k § 100 OZ. Vzhľadom k tomu nie je potrebné, aby sa ktorýkoľvek účastník spotrebiteľského zmluvného vzťahu, t. j. ako spotrebiteľ tak aj dodávateľ, dovoľoval premlčania. Základným cieľom je vytvorenie priestoru na to, aby dlhy plynúce zo spotrebiteľských zmlúv boli vymáhané len v rozumnom a primeranom čase a dlžník by bol nútený prostriedkami s prvkami štátneho donútenia zaplatiť dlh, vo vzťahu ku ktorému uplynulo značné časové obdobie, v dôsledku čoho by bola oslabená jeho pozícia (napr. nebude už disponovať dôkazmi). Právo plynúce zo spotrebiteľskej zmluvy sa uplynutím premlčacej doby tak ex lege dostáva do polohy naturálneho záväzku, ktoré je možné splniť dobrovoľne povinným subjektom, avšak toto právo nemožno vymáhať proti vôli povinného subjektu. V danom spore je nepochybné, že sa jedná o nárok plynúci zo spotrebiteľského právneho vzťahu, kde žalovaná vystupovala ako spotrebiteľ a právny predchodca žalobcu ako dodávateľ. Keďže peňažné prostriedky boli poskytnuté žalovanej dňa 27.03.2014, potom je nepochybné, že v čase podania žaloby (18.12.2018) objektívna premlčacia doba v trvaní troch rokov uplynula. Vzhľadom k zdravotnému stavu žalovanej nemožno prijať záver, že by sa na strane žalovanej jednalo o úmyselné bezdôvodné obohatenie. Z dôvodu procesnej ekonómie sa súd bližšie nezaoberal ďalšou argumentáciou strán sporu.

16. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

17. O trovách konania súd rozhodol tak, že úspešnej žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov konania, nakoľko táto si nárok na náhradu trov konania neuplatnila a súd z obsahu spisu nemal preukázaný vznik akýchkoľvek trov na jej strane.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Okresný súd Martin.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

a) sa týkajú procesných podmienok,

b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo

d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov.